

DE IDENTITEIT VAN CHRISTENEN IN GODS SCHEPPING

*DAVE BOOKLESS, theoloog bij
A Rocha Internationaal*

Onlangs gaf ik een reeks lezingen aan een gerespecteerde bijbelschool in Engeland. Iedere ochtend begon daar met een viering, en tijdens mijn verblijf stond het thema 'Identiteit' centraal. De belangrijke Bijbelse waarheden kwamen daarbij aan de orde: je bent een kind van God, je bent uniek, je bent speciaal, je bent geliefd, je bent geaccepteerd en je bent vergeven. Het was allemaal goed: het bemoedigen, het spirituele, het Bijbelse – precies wat ik heb geleerd en waar ik al mijn hele leven over preek – maar ergens zat het me dwars. De kwestie van onze identiteit werd benaderd op een volledig individualistische, vergeestelijkte en antropocentrische manier. 'Wie ben ik geestelijk?', in plaats van 'Wie ben ik fysiek?' – 'Wie ben ik?', in plaats van 'Wie zijn wij?'

Door een westerse bril

De studenten van de bijbelschool waren niet on-Bijbels – ze lazen de Bijbel gewoon door de bril van de westerse cultuur en de westerse kerk. Dat perspectief wordt al eeuwenlang gedomineerd door het centraal stellen van de mens, het individualistische denken. Het is een cultuur die het materiële scheidt van het geestelijke, het 'wereldse' van het 'hemelse'. Het is een probleem van een halve waarheid en een hele leugen. Omdat we de Bijbel alleen maar lezen vanuit het perspectief 'Wie ben ik?', 'Wat is mijn identiteit?', zijn we de waarheid tekort gaan doen. Hoewel we onszelf goed onderwijzen over onze menselijke identiteit, geloven we in gevaarlijke on-Bijbelse leugens.

Deze leugens wil ik illustreren. Toen de conservatieve Amerikaanse presentatrice en columniste Ann Coulter geconfronteerd werd met de schade van fossiele brandstoffen aan de planeet, en hoorde dat christenen een extra trui zouden moeten dragen in plaats van de verwarming hoger te zetten, zei ze: 'De lagere soorten zijn hier om door ons gebruikt te worden. God zei namelijk: "Ga heen, wees vruchtbaar en word talrijk, en verkracht de planeet – die is van jou." Dat is onze taak: olieboringen, mijnbouw en ontbossing. Truien zijn een anti-Bijbels idee. Grote benzine slurpende auto's met telefoons en cd-spelers – dat is de Bijbelse visie.'

Dit antwoord is hard en beledigend, maar het weerspiegelt de extreme versie van een interpretatie van de Bijbel, die al heel oud is en zelfs gerespecteerd wordt. Zie de volgende citaten:

'De Schepper doet er alles aan om de rationele mens en zijn natuurlijke intelligentie te dienen. Voor sommige doeleinden hebben we honden, bijvoorbeeld als waakhond of als huisdier;

anderen gebruiken beesten als lastdier. Ook van leeuwen, beren, luipaarden en andere dieren wordt gezegd dat ze ons zijn gegeven om de kiem van moed in ons te activeren.' Wie zei dat? Het was een van de kerkvaders, Origenes, die dit schreef in het begin van de 3de eeuw. Later, in de tijd van de grote theologen van de Reformatie, zegt Calvijn iets vergelijkbaars: 'Het doel waarvoor alle dingen zijn geschapen, is dat de mens niets meer te wensen heeft aan gemak of noodzakelijke dingen'.

Waar komen deze ideeën vandaan? Als we het aan Origenes en Calvijn zouden vragen, weet ik zeker dat ze zouden zeggen dat ze uit de Bijbel komen, in het bijzonder uit Genesis 1. God schiep de mens toch immers als enige naar Zijn beeld, om de aarde te vullen en te onderwerpen? Hij gaf de mens toch de heerschappij over alle schepselen? Is het niet onze identiteit als mens om heer en meester over de schepping te zijn en die te gebruiken zoals we willen, voor ons nut en ons plezier?

Mijn antwoord is dat dit een halve waarheid en een halve leugen is. Het is een halve waarheid, want Genesis vertelt inderdaad dat de mens naar Gods beeld gemaakt is, en dat hem heerschappij is gegeven. Het is echter een halve leugen, omdat in deze visie allerlei essentiële aspecten ontbreken die Genesis en de rest van de Bijbel over onze identiteit zeggen, en ook omdat deze visie de Bijbel in een on-Bijbels wereldbeeld plaatst.

Een on-Bijbels wereldbeeld

Laat ik eerst beginnen met het tweede punt. Het vroege christendom ontstond in een plaats en tijd die door de Griekse filosofie werden gedomineerd. In de ontwikkeling van de christelijke theologie dachten de christenen over de boeken van het Nieuwe Testament na, in dialoog met de ideeën van Plato, Aristoteles en andere filosofen. Een van de belangrijkste concepten was de *scala naturæ* (de ladder van de natuur) van Aristoteles. Die vloeit voort uit Plato's idee dat alles een ideale essentie of vorm heeft en dat er een hiërarchie van vormen bestaat. Aan de top staat het ultieme Wezen – God – dat volledig geestelijk is. Helemaal onderaan staan de aarde en de mineralen waaruit ze bestaat, die geen leven of geest hebben. Daartussen bevinden zich de verschillende treden van 'de ladder van de natuur'. Planten komen boven de rotsen en mineralen. Dieren komen boven planten. Dan komt de vrouw, en boven haar komt de mens. Man en vrouw hebben een unieke plaats in de deze ladder, omdat ze zowel lichamelijke als geestelijke wezens zijn. Boven de mens staan de spirituele wezens – demonen, engelen, aartsengelen... helemaal bovenaan staat God.

Het idee van de *scala naturæ* is erg krachtig. Bepaalde delen van de Bijbel kunnen daar gemakkelijk ingevoegd worden. Psalm 8 bijvoorbeeld: God heeft 'alles onder onze voeten' gelegd. Volgens Genesis 1:28 hebben we 'heerschappij' over de dieren van het veld en de vogels in de lucht. Maar het is van essentieel belang dat we ons realiseren dat de basisgedachte van de ladder van de natuur niet een christelijk, maar een heidens idee is. Het bevat elementen die rechtstreeks tegen de Bijbelse leer ingaan. Bijvoorbeeld: het idee dat geestelijke dingen 'hoger' en 'beter' zijn dan materiële dingen is zeker niet in overeenstemming met de Bijbel. In de visie van de Bijbel – zowel het Oude als het Nieuwe Testament – vormen lichaam en geest een onlosmakelijke eenheid. Het idee van verschillende rollen en functies in

de schepping is Bijbels, het idee van een hiërarchie tussen 'hogere' en 'lagere' dieren is daar niet te vinden.

De Bijbelse visie

In deze bijdrage wil ik een aantal Bijbelse waarheden in ere herstellen en een aantal leugens en halve waarheden aan de kaak stellen. Met andere woorden: ik wil proberen het evenwicht in het verhaal te herstellen. De titel van deze lezing, *De identiteit van christenen in Gods schepping*, geeft aan dat wij christenen bij elkaar horen als personen in een gemeenschap. We zijn geen losse individuen, we zijn geen geesten zonder lichaam, we kunnen alleen bestaan in onze situatie – Gods schepping.

Sommigen van jullie weten misschien dat A Rocha 5 kernwaarden heeft die in het Engels allemaal beginnen met de letter C.

Vandaag wil ik vijf andere C's gebruiken om onze identiteit in Gods schepping te ontdekken.

- we zijn geschapen (*createdness*)
- we zijn mede-schepselen (*creatureliness*)
- we vormen samen een gemeenschap (*community*)
- we hebben een roeping (*calling*)
- we mogen bewaren (*conservation*)

1. Geschapen

Als we onze identiteit in God louter in spirituele termen uitdrukken, dan vergeten we iets heel fundamenteels. We zijn namelijk fysieke wezens, met alle beperkingen – en alle vreugde – van dien. God had ervoor kunnen kiezen om ons als de engelen te maken – wezens die niet beperkt zijn door tijd en ruimte – maar in plaats daarvan beschrijft Genesis 1 dat God tijd en ruimte creëert als de context waarin we bestaan en waarin we ons tot God mogen verhouden. Onze fysieke en psychologische identiteit – onze behoefte aan voedsel, slaap en relatie – zijn geen kenmerken die onze relatie met God in de weg staan. Ze zijn daarmee intrinsiek verbonden. Let er maar eens op dat de gebeden in de Bijbel, in het bijzonder de psalmen, onze relatie met God in heel lichamelijke taal uitdrukken. Als een dorstig hert verlangen we naar God. We hongeren en dorsten naar gerechtigheid. In het Hooglied is de taal intiem en erotisch – de band tussen twee geliefden is de meest hechte menselijke relatie, en die vormt het beeld voor onze relatie met God... en ook onze relatie tot de schepping, trouwens. Jezus herinnert ons eraan dat we God moeten liefhebben met ons hele wezen: geest, lichaam, ziel en kracht. Zo zijn we geschapen. Het is een tragedie dat de liefde voor God zich in veel kerken beperkt tot de geest en de ziel.

Onze 'geschapenheid' zegt nog iets van essentieel belang. Wij zijn niet de willekeurige producten van toeval. Welke wetenschappelijke processen God ook heeft gebruikt om dit universum te maken, en of hij dat deed in miljarden jaren of niet, er is iets waarover alle christenen het eens kunnen zijn: het is niet toevallig dat we hier zijn. Scheppen is weloverwogen en doelgericht. Ons bestaan is niet zinloos. Natuurlijk kunnen we verder gaan,

en zeggen dat niet alleen de mensheid als geheel doelbewust en opzettelijk is gemaakt, maar ook ieder van ons als individu (zie bijvoorbeeld Psalm 139 en Job 10). De taal die in Psalm 139 en Job 10:8-12 gebruikt wordt, is intiem en persoonlijk. God kent ons zoals onze moeder ons kent en vormt ons met zijn eigen handen. We zijn echt gekend en geliefd – als fysieke, lichamelijke wezens.

2. Mede-schepselen

Ten tweede is het van belang dat we 'mede-schepselen' zijn. We mogen onszelf niet op een voetstuk plaatsen, boven alle andere schepselen, of hen beschouwen als verschillende stappen in een 'ladder van de natuur'. We zijn schepselen, samen met alle dieren. Dit is iets wat een columniste als Ann Coulter, en zelfs commentaren van Origenes en Calvijn, negeren – hoewel uit andere passages van de geschriften van Calvijn blijkt dat hij zich er terdege van bewust was. Hoewel er in Genesis 1 wordt gezegd dat wij 'naar het beeld van God gemaakt' zijn, staat er ook dat we op de zesde dag gemaakt zijn – op dezelfde dag als onze 'mede-zoogdieren' en de 'wezens die over de grond bewegen'. We hebben geen scheppingsdag voor onszelf – we delen een dag met onze medeschepselen. De laatste dag, de sabbat, is Gods dag om te rusten en te genieten van alles wat Hij heeft gemaakt – dat alles is 'zeer goed'. Jullie weten dat God na elke dag de schepping als 'goed' prijst, en na de zesde dag noemt God die zelfs 'zeer goed'. Theologen zeggen wel eens dat dat 'zeer goed' op de mensheid slaat, maar de tekst zegt dat niet. Je zou net zo goed kunnen stellen dat het de olifanten en krokodillen waren, die de schepping 'zeer goed' maakten! De passage betekent duidelijk dat de voltooiing – de heelheid – van de hele schepping 'zeer goed' is. En dat is de reden waarom God kan rusten en van de sabbat genieten. Het is de biodiversiteit die zeer goed is – en wij zijn onderdeel van die biodiversiteit.

Ik blijf dit benadrukken omdat de meeste theologen alleen nadruk leggen op de woorden 'beeld van God' als het over mensen gaat. Maar hoe zit het met het 'stof van de aarde'? In Genesis 2:7 horen we dat de eerste mens, Adam, van 'het stof van de aarde' gemaakt werd. Hij kwam niet uit de hemel neerdalen, hij werd van aarde gemaakt – een op koolstof gebaseerde levensvorm, die we delen met alle andere schepselen. Wanneer God de 'adem van het leven' in Adam blaast, wordt hij een levend wezen; deze Hebreeuwse woorden worden elders gebruikt voor Gods adem in dieren. Het blijkt zelfs uit de naam Adam – die komt van het Hebreeuwse *adama*, wat grond betekent, aarde. Kan de Bijbel duidelijker zijn? Niet alleen moeten wij als mensen ons fysieke geschapen-zijn omhelzen, we moeten ook blij zijn dat we medeschepselen zijn van alle andere wezens die God gemaakt heeft. Wij maken deel uit van de familie van het leven, en van de gemeenschap van de schepping.

Dit is essentieel voor onze identiteit als mens. We moeten het niet vreemd vinden als wetenschappers ons vertellen dat we het grootste deel van ons DNA met de mensapen delen – de Bijbel zegt bijna hetzelfde, als we mede-aardse-wezens genoemd worden. Het betekent ook dat onze identiteit moet leiden tot een diepe nederigheid. We verschillen niet zo heel veel van andere wezens. Een ander Bijbelgedeelte dat ons helpt dit te begrijpen, is Job 38-42. Hier heeft Job, na het doormaken van verschrikkelijk lijden, een intense ontmoeting met God... en een

diepe confrontatie met de wilde natuur. Hij wordt meegenomen naar plaatsen waar geen mens leeft, en waar God toch regen geeft en zorgt voor de wezens die er leven. De Amerikaanse milieuactivist, Bill McKibben zegt over deze passage: 'God beschrijft een wereld zonder mensen – een wereld die lang vóór mensen bestond en een eigen betekenis lijkt te hebben. Het merendeel van de schepping vindt plaats vóór het verschijnen van de mens, en op zo'n krachtige en grote schaal dat we in het totaal van de schepping inderdaad nietig zijn.' Job krijgt een reeks dieren en vogels te zien – allemaal wezens die er niet 'voor ons' zijn. Hun betekenis en waarde hebben niets met ons te maken. Job wordt er heel klein, bescheiden en machteloos van – en dan pas begint hij te begrijpen wie hij werkelijk is. Vandaag de dag, in een wereld waar mensen denken dat ze de planeet domineren, moeten we dit gevoel van nederigheid herstellen en de ons toegewezen plek hervinden.

3. Gemeenschap

Zodra we onze plaats als geschapen wezens in Gods schepping kennen, moeten we ten derde weten dat we niet gemaakt zijn om als afzonderlijke individuen te leven – we zijn gemaakt om met anderen een gemeenschap te vormen. We hebben zoveel tijd en energie besteed aan 'persoonlijk geloof', aan onze 'persoonlijke relatie' met God, dat we onze wederzijdse afhankelijkheid van elkaar en van de schepping verwaarloosd hebben. Onze seculiere cultuur in bredere zin weerspiegelt dit individualisme ook; en het is diep in de kerk doorgedrongen. We horen over persoonlijke ontplooiing, persoonlijke doelen en groei. Maar individualisme is nauw verwant aan egoïsme.

Wat is de Bijbel anders! God zegt dat het niet goed voor ons is om alleen te zijn (Genesis 2:18). Het is interessant dat God eerst alle andere dieren en vogels aan Adam laat zien, voordat hij hem een partner geeft (Genesis 2:19-20). Vervolgens geeft Adam elk van de wezens hun eigen naam – hij is in feite de eerste taxonoom. Sommige commentatoren suggereren dat het feit dat Adam namen geeft, betekent dat hij controle over de dieren gaat uitoefenen; maar dat is een verwrongen interpretatie, weer een poging om een antropocentrisch gezichtspunt aan de Schrift op te leggen. Als je een mede-schepsel een naam geeft, is dat eigenlijk een heel belangrijke manier om hem een identiteit toe te kennen en een relatie met hem aan te gaan. Feit is dat mensen niet onafhankelijk kunnen zijn, hoe hard we dat ook proberen. We zijn geschapen in afhankelijkheid van alles wat de natuur biedt – schone lucht (waarvoor planten nodig zijn), water, functionerende weersystemen, plantaardig en dierlijk voedsel. De gerespecteerde Amerikaanse theoloog David Kelsey schrijft over Job 10: 'Omdat het leven van een levend lichaam niet begrepen kan worden, tenzij in een dynamische relatie met zijn omgeving..., is biologie (de analyse van het leven van een levend lichaam) onlosmakelijk verbonden met ecologie (de analyse van de omgeving waarmee het samenwerkt).' We zijn geen onafhankelijke biologische schepselen, maar des te meer ecologische schepselen. We zijn geschapen om deel uit te maken van een ecosysteem, in onderlinge afhankelijkheid van alle andere delen van de natuur.

De dichter John Donne zei: 'Niemand is een eiland,' maar dit gaat nog verder. Deze analyse vormt een krachtig contrast met zowel het individualisme als het antropocentrisme, en heeft

belangrijke consequenties, bijvoorbeeld voor het onderwijs. Laten we de mens niet zien als een autonoom individu, maar als een sociaal en ecologisch geschapen wezen. Aartsbisschop Desmond Tutu's uitleg van het Afrikaanse begrip *Ubuntu* is treffend: 'Ik ben omdat wij zijn'. En natuurlijk herinnert dit inzicht ons eraan dat we ook menselijke gemeenschappen nodig hebben. Wij bestaan niet om het christelijke leven op onszelf, in afzondering, te leven. We maken deel uit van het lichaam van Christus – de kerk – ieder op onze eigen plaats. We moeten ons zondige verlangen naar onafhankelijkheid kruisigen. A Rocha centra zijn, waar mogelijk, menselijke gemeenschappen die ten doel hebben de natuurlijke gemeenschap, het ecosysteem, te herstellen. Dat is alleen mogelijk als we leren om in relatie te staan tot elkaar en tot de wereld waarin we allemaal leven; als we allereerst leren echt in relatie met God te leven. Dat komt omdat God ook gemeenschap is. Een drie-eenheid van wezens – Vader, Zoon en Heilige Geest – in intieme en vreugdevolle relatie met elkaar. Zo is God het voorbeeld voor al onze relaties met elkaar en met de schepping.

4. Roeping

Dat brengt ons bij het vierde element van onze identiteit: onze roeping of missie als mensen binnen de gemeenschap van de schepping. De beroemde woorden van Genesis 1:26-28 zijn door de eeuwen heen vervormd onder de invloed van 'de ladder van de natuur' en het Griekse dualistische denken. Als we ze horen, denken we meteen te weten wat ze betekenen. We horen 'heersen over' of 'heerschappij hebben', en 'beeld van God', en 'onderwerpen', en gemakkelijk horen we er de opdracht in om te exploiteren en de aarde te overheersen. Maar als de Bijbel ons consequent beschrijft als aardse wezens die samen met onze mede-dieren gemaakt zijn, als schepselen die zijn geroepen tot gemeenschap en nederigheid, hoe passen deze woorden daar dan in?

De sleutelzin is 'beeld van God'. Geven deze woorden ons toestemming om steenkool te delven, naar olie te boren en bossen te kappen? Om dieren te misbruiken in de bio-industrie, en om de aarde te vullen met ons afval en vuil? Sommigen van jullie kennen het beroemde artikel *'De historische wortels van onze ecologische crisis'* misschien. Het is in 1967 geschreven door de Amerikaanse historicus Lynn White. Hij betoogde dat het christendom is uitgegroeid tot 'de meest antropocentrische religie die de wereld heeft gekend', omdat het de mens boven de rest van de natuur stelt. Hoewel Lynn White stelde dat de Bijbel anders gelezen moet worden, heeft het idee dat het christendom de oorzaak van de milieucrisis is, zich sinds die tijd wijd verspreid in hogescholen en universiteiten over de hele wereld.

Als we Genesis 1:26 in de juiste context plaatsen, kunnen we zien wat 'beeld van God zijn' betekent. Het eerste wat opvalt, is dat God de mens zodra hij geschapen wordt, ook een taak geeft om te vervullen. 'Laat ons de mens maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over...' Het woord 'opdat' is erg belangrijk. 'Gemaakt naar Gods beeld' is niet een titel die God ons geeft om wie we zijn. Het is een taak die we moeten vervullen. Het is, simpel gezegd, een functieomschrijving. We zijn Gods beeld als we het 'beeld van God' uitdragen in de zeggenschap over de vissen van de zee, de vogels van de lucht, het vee, de aarde en haar schepselen. Een 'beeld' is een gelijkenis of weerkaatsing van iets. Een foto is een beeld van iets

in de echte wereld. Een beeld kan een beeld van een heerser of een god zijn. Een spiegel weerspiegelt het beeld van de persoon die daarin kijkt. We moeten Gods beeld weerspiegelen. Hoe? Volgens Genesis 1 doen we dat in de manier waarop we de aarde en haar schepselen besturen.

Dat is van vitaal belang! Het 'beeld van God' zijn betekent niet dat we slimmer, rationeler of spiritueler zijn dan andere schepselen. Het gaat erom dat God ons een heel speciale opdracht toekent, namelijk zijn karakter en zijn bedoeling weer te geven in de manier waarop we naar de niet-menselijke schepping omzien. Dat is onze roeping en onze missie. Dat is de eerste grote opdracht. Wanneer we op Gods manier naar de natuur en onze medeschepselen kijken, dan zijn we een weerspiegeling van het beeld van God. Als we niet voor de aarde en haar schepselen zorgen, slagen we er niet in het beeld van God uit te dragen.

5. Bewaren

Dit brengt ons ten slotte bij ons vijfde punt: het behoud van de schepping. Als je christenen naar de tien belangrijkste taken van christenen vraagt, zullen ze ongetwijfeld zeggen: gebed, Bijbelstudie, kerkelijke gemeenschap, evangelisatie, zorg voor de armen. Maar hoe zit het met natuurbehoud – de zorg voor wilde dieren en planten? Zoals we hebben gezien, is dat toch de eerste taak die God aan de mens geeft. Te heersen over 'de vissen van de zee, de vogels van de hemel, het vee, de aarde en haar schepselen' op een godvrezende en zorgvuldige manier. Let er ook op dat dit niet alleen de kern raakt van het eerste scheppingsverhaal in Genesis 1 – in dat gedeelte is het de centrale opdracht – maar ook centraal staat in het tweede scheppingsverhaal in Genesis 2. Daar wordt Adam gevormd uit aarde. Hij wordt in Genesis 2:15 naar de hof van Eden gebracht om die 'te dienen en ervoor te zorgen'. Dus de fundamentele taken die God in beide scheppingsverhalen aan de mensen geeft, zijn niet gebed, Bijbelstudie, aanbidding of evangelisatie – ze hebben te maken met zorg voor de schepping. Als je God in je leven wilt dienen, moet dit de kern zijn van wat het betekent mens te zijn.

Maar hoe zit het met 'onderwerpen' en 'heersen'? De twee Hebreeuwse woorden hiervoor ('*radah*' en '*kabasj*') werden beide vaak gebruikt voor de manier waarop koningen met hun onderdanen omgingen. Maar wat is het Bijbelse model voor koningschap? In het Oude Testament maakt God duidelijk dat koningen bescherming en zorg moeten bieden en hun onderdanen verdedigen – ze mogen die niet uitbuiten of tot slaaf maken. In het Nieuwe Testament hebben wij het perfecte beeld van God – Jezus. Hij is koning als dienaar, Hij oefent zijn gezag niet agressief en dominant uit, maar hij wast de voeten van zijn volgelingen. De betekenis van rentmeesterschap is dan duidelijk. Een rentmeester is een dienaar die belast is met zorgvuldig beheer en onderhoud van het eigendom van de eigenaar – hij is verantwoordelijk aan de eigenaar schuldig over zijn omgang met diens eigendommen. Denk aan Jezus' gelijkenis waarin de meester de zorg over zijn eigendommen aan zijn knechten – zijn rentmeesters – toevertrouwt en vervolgens een tijd lang weggaat. Zo moeten we onze rol op aarde zien. We zijn geen eigenaars – 'van de HEER is de aarde en alles wat daar leeft,' zoals Psalm 24 zegt. Wij zijn verzorgers. Als verzorgers, rentmeesters, beeld van God, mogen we Gods schepping beheren. Maar dat doen we niet alleen voor ons eigen bestwil, egoïstisch of

antropocentrisch. We doen het omdat we Gods beeld mogen zijn, zodat de hele gemeenschap van de schepping tot bloei kan komen.

In Nederland wordt al eeuwenlang in de natuur ingegrepen door bemaling, om het land geschikt te maken voor landbouw, en door het bouwen van dijken om overstromingen te voorkomen. Hier geldt het Bijbelse principe dat dit is toegestaan, maar niet als het alleen winst op korte termijn oplevert en schade op lange termijn, of als het ten koste gaat van andere delen van de natuur. We moeten alleen willen ingrijpen op een manier die de hele schepping in staat stelt om vruchtbaar te zijn en te gedijen. Dus als we land bemalen of dijken bouwen, moeten we zorgen dat we zorgvuldig de ecologische impact van ons gedrag meten, en we moeten proberen het ecosysteem te behouden en in het land dat wij gebruiken, gebieden voor dieren en planten creëren.

Conclusie

Samenvattend: onze identiteit als mens in Gods schepping moet niet bepaald worden door de individualistische, productiegerichte en dualistische cultuur waardoor we worden omringd. De Bijbelse waarheid is dat we onze geschapenheid mogen vieren. Met alle andere wezens delen we de vreugde dat we door God gemaakt zijn, waardoor we kostbaar zijn in Zijn ogen. Daarbij zien we onszelf als lichamelijke, fysieke wezens – meer als onderdeel van de natuur dan los van de natuur. Dat is voor ons een bevestiging dat we geroepen zijn om in gemeenschap te leven – zowel de gemeenschap van de schepping waarvan we afhankelijk zijn en waarmee we nauw verwant zijn, als de menselijke gemeenschap, waarin het onze roeping is om de aantrekkingskracht van egoïsme en individualisme te weerstaan. Onze identiteit wordt ook gevormd door onze roeping om leiderschap te tonen en om te dienen, om nederig te zijn als zorgvuldige, verantwoordelijke rentmeesters van een kostbaar geschenk dat God aan ons toevertrouwt.

Tot slot speelt de oproep tot natuurbehoud – het streven naar de bloei van alle levende wezens en van de aarde zelf – een centrale rol in wat het betekent om mens te zijn; het is de roeping van het volk van God. Immers, zoals Paulus in Romeinen 8:19 zegt: 'met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden van de zonen Gods'. Laat ik afsluiten met enkele woorden van theoloog Tom Wright over dit vers: 'De hele schepping ziet uit naar de verlossing – niet alleen naar zijn eigen verlossing, de bevrijding van bederf en verval, maar naar de verlossing van Gods kinderen. Met andere woorden, naar het moment dat openbaar wordt hoe verlost mensen de schepping zullen terugbrengen in die wijze staat waarin alles geschapen is... God wil zijn wijze, creatieve, liefdevolle aanwezigheid en kracht tot uiting laten komen, 'weerspiegeld' in zijn wereld door zijn menselijke schepselen. Hij heeft ons geroepen om in de schepping als zijn 'rentmeesters' op te treden.'

Amen. Moge Gods koninkrijk komen en Zijn wil geschieden op aarde zoals in de hemel.